

Lovviii

Jelgava,

sakarā ar Zemgales
10-gadu jubilejas izstādi

O. KROLLA

Rīgā, 1930.

Izdevusi grāmatizdevniecība „DRAUGS”,
Kalpaka bulv. 2, dz. 18

Speciāls pulksteņu, zelta un sudraba
lietu veikals un darbnīca

H. Berkovičs

Jelgavā, Katoļu ielā № 12.

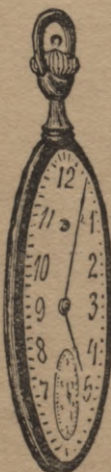
Dažādi kabatas-, rokas-, galda-
un sienas pulksteņi.

Gredzeni, auskari, ķēdes, brošas u. t. t.

Pasūtījumi un izlabojumi tiek rū-
pīgi izpildīti un par tiem galvots.

APZINĪGS DARBS

MĒRENAS CENAS

Speciāls pulksteņu, zelta, sud-
raba lietu veikals un darbnīca

R. ŠLIK

Jelgavā, Katoļu ielā № 24.

Dažādi kabatas, galda, rokas
un sienas pulksteņi.

Gredzeni, auskari, ķēdes u. u. t.

Pasūtījumi un izlabojumi tiek rū-
pīgi izpildīti un par tiem galvots.

APZINĪGS DARBS

MĒRENAS CENAS

VI

91

138

Jelgava,

sakarā ar Zemgales
10-gadu jubilejas izstādi

91

138

O. KROLLA

Rīgā, 1930.

Izdevusi grāmatizdevniecība „DRAUGS”,

Kalpaka bulv. 2, dz. 18

91 (1) / 058

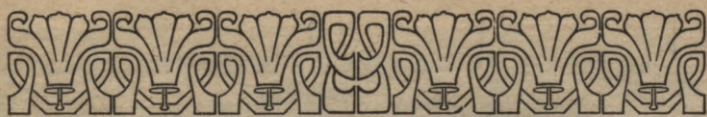
Parl. 59 X ✓

L. V. B.
Inv. ~~241853~~

0309057857

2

Priekšvārds.

1926. gadā sāku izdot aprakstus par mūsu mazpilsētām, un kā pirmo izvēlēju aizmirsto «Jaunjelgavu». Kritika bija labvēlīga un laikraksti atsaucīgi, kas mani pamudināja turpināt nodomu: «celt saulītē» mūsu provinču pilsētas, rādīt latviešiem, ka mūsu pilsētu vēsture visai interesanta un nepieciešami ar tām iepazīties. Katram Latvijas pilsonim jāpazīst sava zeme! 1929./30. gadā iznāca manā apcerējumā «Vadonis pa mūsu galvas pilsētu». Iznāks «Cēsis» un plašāks darbs par Jelgavu, no kuŗa dodu šo izvilkumu sakarā ar Zemgales svētkiem, kā mazu piemiņu visiem tiem, kam mīļa mūsu zeme un prieks par latvju panākumiem.

O. Krolls.

Rīgā, augustā, 1930.

Jelgava 1720. gadā.

Ģeografiskas ziņas.

Jelgava atrodas uz 23.44 austrumu garuma un 56.39 platuma grādiem, 40 kilometrus no Rīgas, pie Lielupes krastiem. Pilsēta atrodas Zemgales zemā līdzenumā. Jelgavas apkārtnē uzskatāma par auglīgāko visā Latvijā. Izdevīgais ģeografiskais stāvoklis veicinājis pilsētas uzplaukšanu saimnieciski un kultūrāli. Pateicoties šiem apstākļiem arī politiskā ziņā Jelgava visos laikos spēlējusi ievērojamu lomu.

Vēsture.

Minot Jelgavas vārdu prātā nāk Zemgales dižā vēsture, kuŗa nešķirami saistās ap viņu, kuŗas vārds savā laikā daudzinaš tālu ārpus latvju sētas. Sirmā senatnē Jelgava bijusi maza miestiņš. Mūsu valodnieki vēl nav vienojušies par «Jelgavas» vārda nozīmi. Tā Vatsons un Bilensšteins vārdu atvasina no lībiešu «jelgab», kas nozīmē pilsētu. Tāpat Mancela pirmā spre-

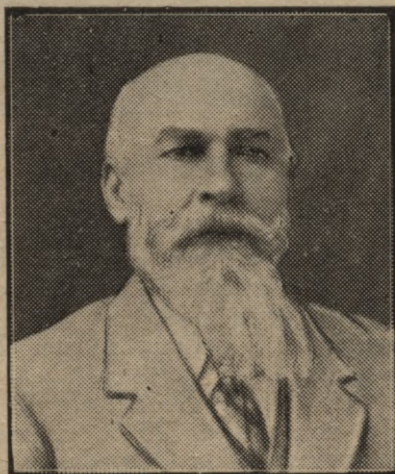
Jelgavas bruņinieku pils.

diķu grāmatā pilsētas vietā lietots vārds «Jaellgava». Vācu apzīmējumu «Mitau» domā cēlusos no teikuma «Mitten in der Aue» (lēzens, zaļains apgabals upes malā).

Vācu bruņinieku ordeņa mestrs Konrads f. Manderns uzcēlis 1265. gadā pili «Mytow» jeb «Mitowe». 1335. gadā Eberhards f. Manheims pili izbūvēja no jauna. 1345. g. miestīņu izpostīja leišu kunigaikštis Olģerds. Miestīņu pēc šī uzbrukuma uzbūvēja no jauna, jo izklīdušie iemītnieki salasījušies atpakaļ. Gluži kā ap mūsu galvas pilsētu, tā arī ap Jelgavu, Zemgales galvas pilsētu, allaž trakojušas kara vētras, no kā cietusi pilsēta un iedzīvotāji. Tikko iedzīvotāji pēc 1345. g. izpostīšanas saveda kārtībā, te to atkal izpostīja leišu bari 1361. gadā. Bet neatlaidīgie zemgalieši nepadevās liktenim. Atgriezušies no pārspēka izklīdinātie, viņi atkal atjaunoja Jelgavu, kuŗu 1376. gadā no jauna piemeklēja leišu uzbrukums. Neskatoties uz

visām kara nelaimēm un postījumiem, no mazā miestīņa pamazām izauga pilsēta, kuŗu kā tādu min chronikas 1577. gadā. Vēsturniekiem jānoskaidro, kad īsti Jelgavai piešķirtas tiesības, jo arī par šo jautājumu vēl nav skaidribā. Par Kurzemes galvas pilsētu Jelgava kļuva 1596. g. un palika tāda līdz 1795. gadam.

Pilsēta savus ziedu laikus piedzīvoja hercoga Jēkaba laikā, kas pielika visas pūles Jel-

Dr. agr. J. Mazversīts,

Zemgales lauksaimn. centrālbiedrības pr-ks un Jelgavas lauksaimn. vidusskolas pr-ks.

gavas izbūvēšanai, ienākumu pacelšanai un labierīcību iekārtošanai. Viņš deva pavēli savienot Driksi un Svēti ar kanālu, līdz ar to piegādājot jelgavniekiem tīru dzeramo ūdeni. Tagad šo kanālu aizbeŗ kā nevajadzīgu. Pašu pilsētu

hercogs lika valņiem nostiprināt, lai pasargātu no varbūtējiem uzbrukumiem. Bet ar to vēl nepietika. Viņš rūpējās arī par dižgabaliem, iekārtojot tanī laikā stipru artileriju. Lai vēl vairāk nostiprinātu, ap valņiem izraka grāvjus, kuŗos ielaida ūdeni. Par šī laika rosību liecina apstākļi, ka 1658. gadā hercogam Jēkabam piederēja 60 kuŗa un tirdzniecības kuŗi, kas pārveda uz pilsētu cukuru, kokvilnu, tabaku, virces un citas austrumzemju preces. Tāpat minēta flote aizveda Kurzemes ražojumus uz citām zemēm. Tirdzniecība un rūpniecība strauji attīstījās. Kā ļoti svarīgs faktors minams, ka pie Kurzemes piederēja bagātā Tabago sala Atlantijas jūrā un bagātas nometnes Afrikā pie Gvinejas jūrmalas un pie Gambijas upes. Šos Kurzemes kuŗus greznoja karogs sarkanā krāsā ar melnu vēzi vidū. Kurzemes preces ļoti cienīja un kur vien parādījās minētais karogs, tur tam parādīja attiecīgu cieņu.

Bet hercogs Jēkabs gāja vēl tālāk. Viņš Gvinejā nodibināja apcietinātu pilsētu «Jaunā Jelgava», pie Gambijas upes «Jēkaba pilsētu» un uz Tabago salas cietoksni tādā pat nosaukumā un ostas pilsētu «Kurland» (Kurzeme), kuŗa joprojām pastāv tādā vārdā.

Lai pasargātu zemi un nodrošinātu savas zemes ražojumiem tirgu, hercogs noslēdza tirdzniecības līgumu ar Angliju un Franciju. Attiecības ar Dāniju un Krieviju viņš bija pratis labas nodibināt un uzturēt.

Kurzemes slava auga un viņas godu bija. Tas nepatika dažām citām valstīm. Arī Zviedrija sāka uzmākties Kurzemei, ko hercogs mēģināja atturēt ar dažādām koncesijām un dāvanām. 1647. gadā hercogs Jēkabs ar Zviedriju noslēdza neuzbrukšanas līgumu, un samaksājis

zviedriem vairāk tūkstošu dālderu, tomēr 1658. gadā tie sāka uzbrukt Kurzemei meklējami šim uzbrukumam dažādus attaisnojošus aizbildinājumus.

Lai izsargātu valsti no kara posta, hercogs Jēkabs maksāja zviedriem 1658. gadā: 66.000 gulžu naudā, 8000 pūru no katras labības, 1000 pūru zirņu, 1000 pūru putraimu, 2000 podu sviesta, 600 vēršu, 2000 aitu un 2000 vezumu siena. Zviedri apsoliya nekad vairs Kurzemei neuzbrukt un feldmaršals Duglas karaļa vārdā izdeva 19. septembrī 1658. gadā attiecīgu apliecību.

Bet hercogs Jēkabs lāga neticēja solījumiem un līgumiem, kādēļ pastiprināja nocietinājumu un palielināja kara spēku. Tā arī bija. Pēc pāris dienām zviedri prasīja atļaut izjāt caur Kurzemi uz Lietuvu, ko hercogs negribēja un nevarēja pieļaut. Tomēr zviedri patvarīgi nākdami no Ozolu muižas puses, pārgāja pār Lielupi. Pa ceļam viņi visu postīja un izlaupija. Pēc kādām dienām zviedri sasniedza Dobeli, kur apmetās. Un atkal hercogs mēģināja novērst briesmas maksādams zviedriem 20.000 dālderu, 4000 mucu rudzu, 4000 mucu miežu un 4000 mucu auzu, lielu daudzumu putraimu, speķa, zirņu un citu ēdamu vielu. 28. septembrī Duglas atkal parakstīja, ka Kurzemi atstās un aizgāja no Dobeles, bet apmetās Lielupes malā, Jelgavas pils tuvumā, pie Dandales. Viņi prasīja no hercoga 40 liellaivas slimu kareivju aizvešanai pa Lielupi uz Rīgu.

29. septembrī plkst. 4 no rīta 500 zviedru kareivji, piemānījuši sardzes, uzdodamies par draugiem piebrauca ar laivām piecās vietās krastā un ātri pārspēdami pils sardzi, ielauzās pili. Viņi izrāva hercogu un hercogieni no gul-

tām un apcietināja. Mantību sabojāja un no-
laupīja.

Kad zemnieki sacēlās pret varmācību, tad
gūstekņus laivās aizsūtīja uz Rīgu, bet no turienes
uz Ivangorodu. Pēc Zviedrijas karaļa Kārļa X nā-

Ed. Līcis,

Zemgales izstādes tehniskais rīkotājs un Zemgales lauksaimn.
b-bas sekretārs.

ves un miera līguma Olivas klosterī, hercogam
Jēkabam 1660. gada maijā paziņoja, ka viņš
brīvs. Tagad feldmaršals Duglas pavadīja her-
cogu un viņa ģimeni ar lielu godu līdz Kurze-
mes robežai. Rīgā hercogu sagaidīja 2000 Kur-

zemes zemnieku, kas pavadīja savu iemīļoto valdnieku uz Jelgavu.

Bet Dievzemīte karā bija nopostīta. Chronists par postījumiem rakstīdams saka, ka visā Kurzemē nevarēja neviena ķiršu kociņa atrast.

Hercoga kuģi bija sadedzināti vai aizvesti uz Zviedriju, kādēļ tirdzniecība apsīka un nebija iespējams uzturēt sakarus ar Kurzemes kolonijām, kuŗas gāja zudumā. Pati Kurzeme bija vairāk kā pusi no saviem iedzīvotājiem zaudējusi. Hercogs Jēkabs gan pūlējās dziedēt sistās brūces, bet nespēja un ziedu laiki Dievzemītei bija pāri. (1642.—1682.).

Bet likteņa rats vēl ir malis Jelgavu! 1659. gadā pilsētu ieņēma Brandenburgas karaspēks; bet 1660. gadā poļi. Ziemeļu karā pilsēta gāja no viena otra rokās: zviedru, poļu, krievu. Protams, ka pilsēta ciņās cieta un to pa daļai nodedzināja. 1706. gadā krievi uzspridzināja apcietinājumus, no kuŗa laika Jelgava zaudēja nozīmi kā apcietināta vieta. 1710. g. pilsētā plosījās mēris, prasot daudz upuru iedzīvotāju starpā.

Hercogs Ferdinands, dzīvodams ārzemēs, nerūpējās par valsti, kādēļ sacēlās kurnēšana un 1725. gadā par hercogu ievēlēja sakšu grāfu Moricu, pret kuŗu Krievija cēla iebildumu. 1727. g. viņš atstāja Kurzemi. Pēc hercoga Ferdinanda nāves, par Kurzemes hercogu 1737. gadā nāca Ernests Johans Bironis, kuŗu atbalstīja Krievijas ķeizariene Anna. 1740. g. ķeizars Pēteris II to atcēla no valdnieka amata un aizsūtīja uz Sibīriju, no kurienes atgriezās 1761. gadā ķeizarienes Katrīnas II apžēlots. Birona laikā sāka celt Jelgavas pili pēc ievērojamā itaļu architekta, grāfa Rastrelija, kas bija cēlis Pēterpili Ziemas pili ķeizaram. 1775. g. Bironis nodibināja akadēmiju, jo ūniversitātes atvēršanai nepie-

krita pāvests. Akadēmija pastāvēja līdz 1866. gadam un pamazām pārvērtās par klasisku ģimnaziju. Pie akadēmijas darbojās observātorija un 50.000 sējumu liela bibliotēka. Pēc Francijas revolūcijas franču karālis Ludvigs XVIII ar

K. Bujāns,
lauksaimniecības darbinieks.

savu galmu vairākus gadus dzīvoja Jelgavā. 1790. g. Jelgavā nodibinājās «pilsoņu ūnija», kas

prasīja tiesības sūtīt savus pārstāvjus Kurzemes landtagā. 1795. g. izcēlās sudmaļu dumpis. 1795. gadā Kurzeme pievienojās Krievijai un ūnijas darbība izbeidzās. Līdz ar to beidzās Kurzemes hercogu valsts vēsture.

1860. gadā Jelgavā bija 9395 iedzīvotāji, kamēr Liepājā tikai 4506. 1812. gadā franču kara pulki iebruka Kurzemē un Jelgava krita to rokās, iekārtojot pili kareivjiem slimnīcu. No tā laika līdz pasaules karām pilsētai kara vētras nedraudēja, līdz 1915. gadam, kad krievu kara spēks atkāpās un postīja noliktavas. Pilsētu atstāja lielākā daļa iedzīvotāju. Tā no 45.000 iedzīvotājiem, vāciešiem ieņākot pilsētā, bij atlikuši vairs 8105, kas pēc Rīgas ieņemšanas pieauga, jo daudzi Kurzemes bēgļi bija palikuši Rīgā, no kurienes atgriezās Jelgavā un savās saimniecībās. 1918. gada pavasarī iedzīvotāji bija vairāk kā 20.000. Jelgava smagi atkal cieta 1919. gadā, vācu kara spēkam atkāpjoties, kas novembrī nodedzināja pilsētas staltākās ēkas, to starpā arī pili. Pili gan sāks atjaunot, jo Latvijas valdība piešķīrusi attiecīgus pabalstus, tomēr tās vērtības, kas sadegušas, nekad vairs neatgūt. Tagadējā pils atrodas uz vecās bruņinieku pils vietas, jo veco pili hercogs Bironis lika uzspridzināt. Vecās pils baznīcas pagrabos atrodas vēl tagad (aizmūrētas) Kurzemes valdnieku kapenes, kur atrodas daudzu hercogu, prinču un princešu liķi. Ievērojams bija «ķeizara istabas», kuņģam vienu sienu sedza izrakstīta sega, ko izrakstījusi Birona laulātā draudzene, kamēr viņš mitinājies Sibīrijā.

1816. gadā pils nodega, pēc kam viņu uz ķeizara Aleksandra pavēli atjaunoja, kuņģam nolūkam atvēlēja 75 000 rubļus. Pie pils iekārtots jauks dārzs, pie kuņģa stūpa rodam plāksni

ar uzrakstu, ka Jelgavas apkārtnes zemnieki palīdzējuši pilsdārzu iekārtot.

Latvijas valsts laikā veikts liels darbs kara posta mīkstināšanai un drupu novākšanai. Izpostītās ēkas, iespējami savestas kārtībā. Jaunā Latvija aug un līdz ar viņu arī tauta un viss, kas saistīts ar Latvijas vārdu. Dievzemītes galvas pilsēta gūst arvienu lielāku nozīmi valsts un pašvaldību dzīvē. Pilsēta arvienu vairāk top latviska.

Pirms pasaules kara rūpniecība un tirdzniecība strauji attīstījās. Atvēra jaunus uzņēmumus, nodibināja fabrikas. Karš visu nopostīja. Pēc šī smagā trieciena atkal dzīve sāk atzīgt. Dibinājas jauni uzņēmumi, kas arvienu vairāk sāk nodarbināt iedzīvotājus.

Kultūrālā un sabiedriskā dzīvē velk jaunas vagas. Ilggadējās biedrības rīko koncertus, teātra izrādes, sporta priekšnesumus, lekcijas. Rosīgi darbojas lauksaimnieku organizācijas, kas spraudušas par mērķi palīdzēt pacelt lauksaimnieku un līdz ar to visas valsts labklājību.

Ievērojamākās vietas.

Par Jelgavas pili jau minējām, kādēļ pie viņas vairs neuzkavēsimies. No vecām celtņiem un vietām būtu minamas: Trīsvienības baznīca, kuŗas celtne ievērojama un kuŗas vēsture aizved mūs 16. g. s. Sevišķi interesants ir baznīcas tornis. Pilsētas valdes nams (Rātsnams) pie tirgus laukuma, bijušais bruņniecības nams Upes ielā, ģimnazija, pasta nams, Pasta ielā, Annas baznīca, Nikolaja baznīca, reformātu baznīca, Jāņa

baznīca un kapi. Kurzemes mūzejā interesenti atradīs daudz vēsturisku senlietu un pieminekļu, kas zinās stāstīt par seniem notikumiem un gaitām. No jaunām celtnēm pelna ievērību Jelgavas latviešu b-bas nams ar plašo zāli un skatuvi. Še tagad notiek sistematiskas teātra izrādes. Mināmi arī daži privāti, banku un rūpniecību uzņēmumu nami, kuŗi atstāj tīkamu iespaidu un grezno pilsētu.

Katram, kas interesējas par k'ino un literātūru,
jālasa illūstrētais

KINO

žurnāls, literātūrai, kino mākslai un teknikai.

Iznāk O. K r o l l a redakcijā sestdienās.

Maksā 30 santimus.

Dabūjams visos kioskos.

Žurnālā drukā kuponus ieejai kino teātros.

Par ko jāinteresējas lauksaimniekiem, aplūkojot izstādes lauksaimniecības mašīnu nodaļu.

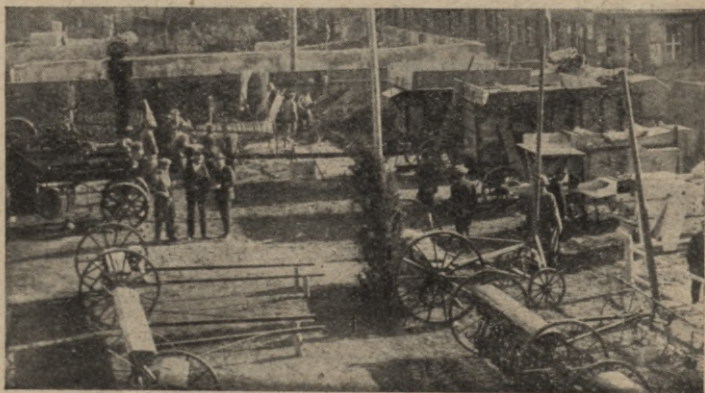
Izstādē sevišķi plaši, bagātīgi un vispusīgi reprezentētas lauksaimniecības mašīnas inž. K. Gortinska stendā, kas ir vairāku ievērojamo Eiropas lauksaimniecības mašīnu firmu priekšstāvis.

Kā interesanti jaunumi jāatzīmē: A.-S. «F. Melicher-Umrath u. Co», Brandeisā pie Elbas, Čehoslovāķijā, pirmo reizi izstādījusi kombinēto rindu sējmašīnu un uzlaboto «Imperator». Pirmo šāda tipa sējmašīnu 1929. gadā ieguva neilgi valsts prezidenta J. Čakstes dēls savai Auču saimniecībai. Šīs sējmašīnas pielietošana dod lielu ekonomiju sēklā un zemes uzlabošanā.

Tā pati firma izstādījusi jaunākā šīgada modeļa plaujmašīnu. Jāatzīmē, ka čehu fabrika mašīnu uzlabošanas ziņā iet pa pareizu, bet īpatnēju ceļu: nesarežģīdama konstrukciju, un vērtīgi nepielietojot sīkas, trauslas un neizturīgas daļas un mēchanismus, fabrika piegriezusi sevišķu uzmanību eļļošanai, kas izvests sevišķi uzmanīgi. Tas ir liels solis uz priekšu ražas novākšanas mašīnu teknikā.

«Rudolfa Bächer'a» fabrika izstādījusi interesantu daudzrindu cukurbiešu retinātāju «Flora», universālarklus un arkļus «Foks».

No lielākām mašīnām uzmanību saista sabiedrības Hofherr Schrautz — Glayton — Shuttlewarth kombinētā kuļmašīna labībai un āboliņam.

Jelgavas izstāde 1930. g.
no 29.—31. augustam.

Šai kuļmašīnai iebūvēti divi trumuļi, un lai ar to varētu kult āboliņu jāpārmaina vienīgi sieti.

Ar šīs kuļmašīnas tipa ieviešanu H. S. C. S. sabiedrība ir neapšaubāmi izdevīgi atrisinājusi jau sen nobriedušo problēmu.

Tagad atkrīt nepieciešamība iegādāties speciālus un pie tam dārgos āboliņa kūlējus. Par stenda naglu tomēr jāuzskata, pie mums Latvijā, pirmo reizi izstādītie lauksaimniecības motori «Bernard». Franču ģeniālais konstruktors Ber-

nards panācis to, par ko līdz šim varēja tikai sapņot: neredzēts vieglums, kompakta konstrukcija pateicoties hermētiskai aizsargāšanai no putekļiem, plaša apgriezību regulēšanas iespēja ar vienkāršu kloķa pagriezību, pārvadāšanas ērtības, ātrums un noteiktība pie uzstādīšanas un neparasti augsts izmantošanas koeficients.

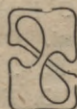
Interesanti atzīmēt, ka pie Bernarda motoriem pāreja no benzīna uz petroleju notiek pilnīgi automātiski, kas novērš pārāk ātrās pārejas neērtības, kuņas labi pazīstamas visiem petrolejas motoru īpašniekiem.

Ne par velti Bernarda motori iekarojuši plašu atzišanu.

Vispārējais iespaids no lauksaimniecības mašīnu nodaļas, pateicoties minētai dažādībai, labs. Patikami atzīmēt, ka firmas centušās sniegt ko jaunu, kas tiešām var interesēt un nest labumu mūsu lauksaimniecībai.

Tur viņām piekritt neapšaubāms un liels kultūras nopelns.

K. Kalējs.

Iznākušas un dabūjamās

visos lielākos grāmatu veikalos, kioskos un pie
Valtera un Rapas:

	Sant.
Dvēseles elpa. O. Krolla. Skices	60
Dvēseles sāpes. O. Krolla. Skices ar autora ģimietni un biografiju no Ligoṭu Jēkaba	70
Ceļot, ak ceļot! Illūstrēta. O. Krolla	75
Zirnekļu tīkls. O. Krolla. Drām. etide 1 cēl.	20
Sniega māte. O. Krolla pasaciņa pēc tautas teikām 7 ainās	20
Sasistā krūze. H. Kleista komēdija 1 cēl. Tulk. O. Krolls. Otrs izdevums	30
Ziloņu milulis Toomajs. Tulk. O. Krolls	50
Lakstīgalas. N. V. Čirkina farss 3 cēl. Latviski O. Krolla	40
Čiņa dēļ ligavas. 1 cēl. kom Tulk. O. Krolls	30
Ceļojums uz mēnesi. Pēc svešiem avotiem no O. Krolla	20
Ar krustu un uguni. Romāns. Tulk. O. Krolls	70
Akte. Romāns. Tulk. O. Krolls.	70
Kad dvēsele lūzt. Romāns. Tulk. O. Krolls	70
Vadonis pa Jaunjelgavu. Illūstrēts. O. Krolla	50
Bez dzimtenes. Romāns. Tulk. O. Krolls	1.—
Pavasara sapnis. Osipa Šubina novele. Tulk. O. Krolls	25
Zviedrija, zeme un tauta. Illūstrēta O. Krolla	80
Mīlestības vergi un citi stāsti. Tulk. O. Krolls	40
Māras baznīcā. Illūstrēta O. Krolla.	40
Auseklis. Ar Ausekļa ģimietni. O. Krolla	50
Tērauds. Tulk. O. Krolls.	50
Čehoslovākija. Illūstrēta. O. Krolla	50
Dānija. Kur meklējama pārticība. Illūstrēta. O. Krolla	50
Inkvīzīcija un raganas. O. Krolla	30
Vītolu jaunā saimniece. Stāsts. Tulk. O. Krolls	50
Daugava latvju dainās. Illūstrēta. O. Krolla	30
Jelgava. Illūstrēta. O. Krolla.	50

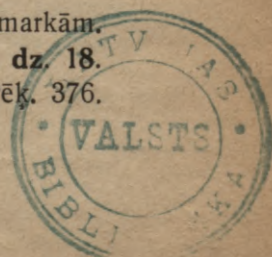
Atkalpārdevējiem rabats.

Grāmatas izsūta arī pa pastu pret pastmarkām.

Adrese: **Rīgā, Kalpaka bulv. № 2, dz. 18.**

Tālr. 26923.

Pastā tek. rēķ. 376.

**Vulkanizē gumijas lietas
Labo gumijas apavus
Kraso apavus**

ar kompresora palīdzību

Vulkanizācijas darbnica

„KOMA“

Jelgavā, Lielā ielā Nr. 25.

Speciāls

pulksteņu veikals un darbnica

Š. Jatovičs

Jelgavā, Katoļu ielā Nr. 19

Pastāvīgi krājumā no labākām firmām

~ pulksteņi ~

Laulības gredzeni, auskari u. t. t.

Zelta un sudraba lietas, kristāls un dzintars

Garantēts darbs Mērenas cenas

Pirmā Latvijas

Āpdrošināšanas un
Transporta Akc. S-ba

Visāda veida āpdrošināšana
un preču muitošana

Valde: Rīgā, Šķūņu ielā 15
Tālr. 20685

Leviņ

Gravēšanas un kalšanas darbnīca

A. Helvigs

Katoļu ielā 4. Jelgavā.

**Zelta un sudraba lietu izlabošana,
kā arī pasūtījumi uz šā āroda priekšmetiem**

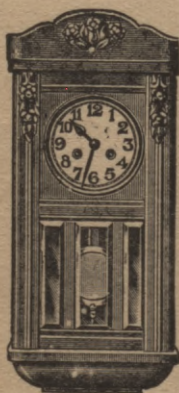
Darbs glīts un mērenas cenas

∴ Dibināts 1909. gada. ∴

Pulksteņi,

Zelts, Sudrabs,

Kristals, Dzintars

Lēti piedāvā

Plaša darbnīca

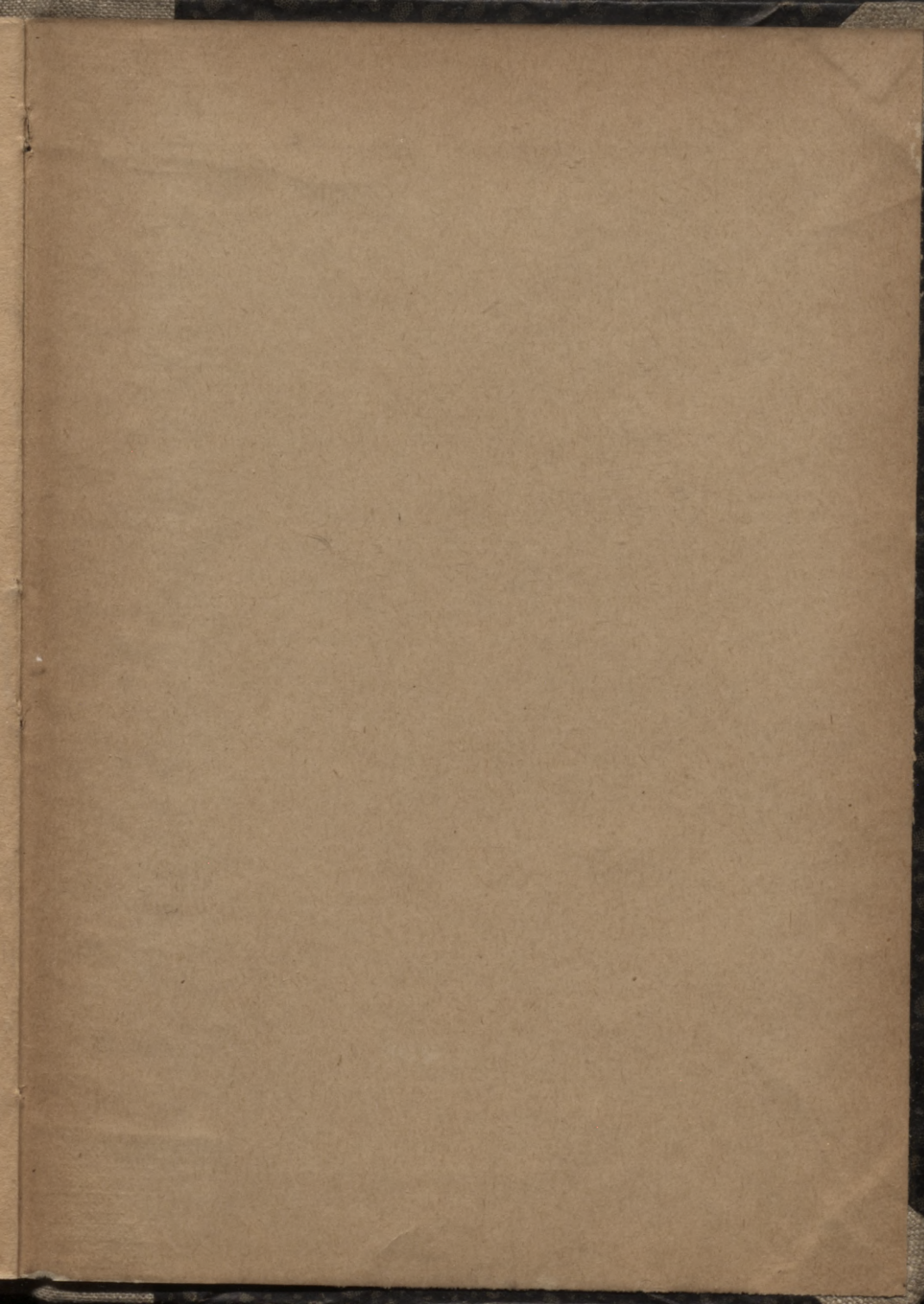
Z. Bobkovič īpašn. J. Celmiņš

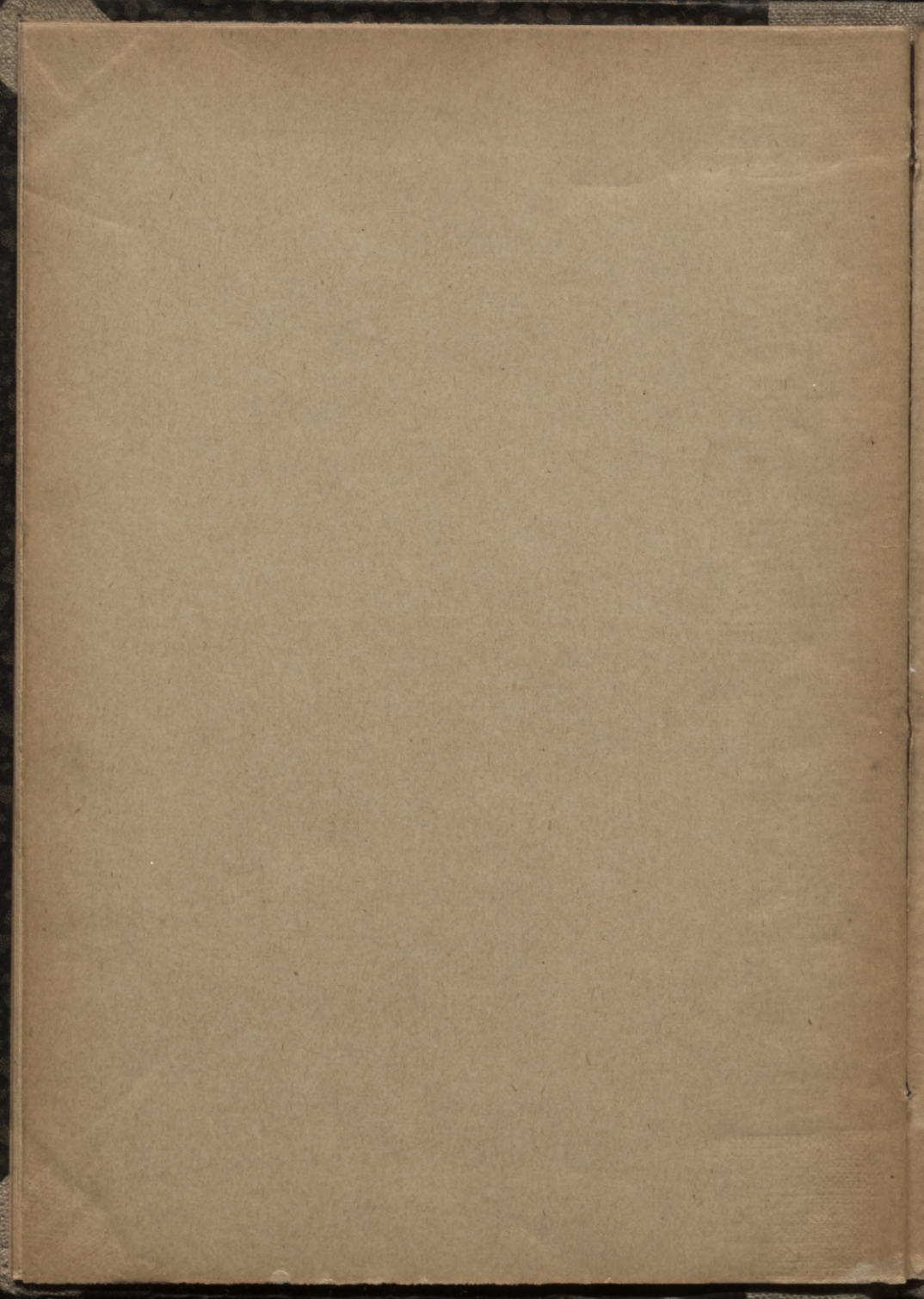
**Jelgavā,
Katoļu ielā № 5.**

Le 907

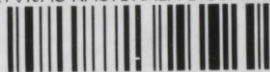
-2. ZEP. 1930

826

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309057851